

- Киinda В.В., Бескаравайный М.М., Дядичева Е.А., Костин С.Ю., Попенко В.М. Ревизия редких, малоизученных и залетных видов воробьинообразных (*Passeriformes*) птиц в Крыму // Бранта: Сборник трудов Азово-Черноморской орнитологической станции. - 2003. - Вып. 6. - С.25-58.
- Корзюков А.И., Трифонов В.Г., Коваль Л.К. Современное состояние varaкушки в Одесской области // Бранта: Сборник трудов Азово-Черноморской орнитологической станции. - 1999. - Вып. 2. - С.185-189.
- Костин Ю.В. Птицы Крыма. - М.: Наука, 1983. - 240 с.
- Пекло А.М. Каталог коллекций Зоологического музея ННПМ НАН Украины. Птицы. Вып.3. Воробьинообразные - *Passeriformes*. - Киев: Зоомузей ННПМ НАН Украины, 2002. - 312 с.
- Попенко В.М., Жмуд М.Е., Дядичева Е.А. Варакушка - *Luscinia svecica* // Фауна, экология и охрана птиц Азово-Черноморского региона: Сб. научн. трудов. Экоцентр "Синтез НТ". Рескомприроды Крыма. - Симферополь: Сонат, 1999. - С.44-45.
- Рединов К.А. Материалы по редким и малочисленным видам птиц Николаевской области // Бранта: Сборник трудов Азово-Черноморской орнитологической станции. - 1999. - Вып. 2. - С.152-158.
- Цвельх А.Н. Фаунистический сюрприз: гнездование чечевицы (*Carpodacus erythrinus*) в Крыму // Русский орнитологический журнал. - 1993. - Т.2 - Вып.1. - С.94-96.

УДК 598.33+591.543 (477.73)

ЗУСТРІЧІ КУЛІКІВ В ЗИМОВИЙ ПЕРІОД НА КІНБУРНЬСЬКОМУ ПІВОСТРОВІ

З.О.Петрович, К.О.Рединов

Регіональний ландшафтний парк "Кінбурнська коса"

Meetings of waders in winter on Kinburnskiy Peninsula. - K.O.Redinov, Z.O.Petrovich. - Regional Landscape Park "Kinburnskaya Spit".

*In winter (1999-2005), on Kinburnskiy Peninsula (Nikolayev region, Ochakovskiy district) there were recorded 10 species of waders. Regularly wintering species are Gray Plover (*Pluvialis squatarola*), Dunlin (*Calidris alpina*) and Eurasian Curlew (*Numenius arquata*).*

В Україні в зимовий період відмічено 23 види куликів. Переважно вони спостерігались в Азово-Чорноморському регіоні (Кістяківський, 1950;

Федоренко, Назаренко, 1965; Ардамацкая, 1983; Костин, 1983; Русев та інші, 1996; Жмуд, 2000). Слід зазначити, що серед куликів лише кілька видів зимують більш-менш регулярно, а інші - відомі по поодиноким зустрічам. Тому наші спостереження цих птахів в зимовий період мають певний інтерес.

В основу цього повідомлення покладені результати зимових обліків 1999-2006 рр. на Кінбурнському півострові в межах РЛП "Кінбурнська коса" (Очаківський р-н, Миколаївська обл.). Для визначення птахів використовувались підзорна труба-телескоп (60х) та біноклі (10-12х).

Результати та їх обговорення

На Кінбурнському півострові в зимовий період зареєстровано 11 видів куликів.

Сивка морська (*Pluvialis squatarola*). На Покровській косі 26.12.2004 р. обліковано 40 та 24.01.2005 р. - 12 особин. В інші зими сивок тут спостерігали: 8.01.2000 р. - 10, 21.01.2001 р. - 20 та 24.12.2005 р. - 6 особин.

Крем'яшник (*Arenaria interpres*). На Покровській косі обліковано 24 та 25.01.2005 р., відповідно, 1 та 2 особини.

Кулик-сорока (*Haematopus ostralegus*). На Покровській косі 26.12.2004 р. відмічено 1, а 24-25.01.2005 р. - 10 особин. Птахи живились моллюсками.

Коловодник звичайний (*Tringa totanus*). Одну особину спостерігали 24.12.2004 р. на березі Ягорлицької затоки поблизу Покровської коси.

Побережник чорногрудий (*Calidris alpina*). На Покровській косі дві зграї по 400 і 300 особин спостерігали 26.12.2004 р., а 24-25.01.2005 р. чисельність цього виду сягала близько 400 особин. В лютому, незважаючи на значне зниження температури та утворення криги, побережники теж тримались тут: 6.02.2005 р. - 30, 16.02.2005 р. - 8, 20.02.2005 р. - 60 особин. Зграї пісочників цього виду спостерігали також: 4.02.2000 р. - 200, 21.01.2001 р. - 200, 21.12.2003 р. - 800, 1.12.2005 р. - 365, 24.12.2005 р. - 60, 9.01.2006 р. - 40, 13.01.2006 р. - 12 особин.

Побережник ісландський (*Calidris canutus*). На Покровській косі 20 особин тримались 26.12.2004 р. в зграї побережників чорногрудих. Одного пораненого птаха передано до Миколаївського зоопарку. В цьому ж місці 24.01.2005 р. обліковано 45 особин (рис.).

Побережник білий (*Calidris alba*). Зграя з 300 птахів облікована 8.01.2000 р. на Покровській косі. 13.01.2005 р. зграя з 120 особин спостерігалась на Кінбурнській стрілі.

Примітка редакції: В повідомленні наведені дані щодо спостереження побережника морського (*Calidris maritima*) на Кінбурнській стрілі 13.01.2005 р. (15 особин), але без достовірного підтвердження (фотографія, колекційний екземпляр). Редакційна колегія пропонує бути обережними відносно таких випадків й завчасно не вносити цей дуже рідкісний вид до переліку зимуючих на Кінбурнському п-ві.

Рис. Писочник исландский
(*Calidris canutus*).
Фото З.О. Петровича.

Fig. Knot (*Calidris canutus*).
Photo by Z.O.Petrovich.

Баранець звичайний (*Gallinago gallinago*). Одну особину спостерігали 26.12.2004 р. на березі Ягорлицької затоки в районі Покровської коси.

Слуква (*Scolopax rusticola*). Протягом січня 1999 р. в Ковалівській сазі та прилеглому сосновому лісі трималось біля 100 особин слукви. Одного ослабленого птаха піймала лайка. Поодинокі особини зимують щорічно.

Кульон великий (*Numenius arquata*). Цей вид зимує регулярно. Зокрема, на Покровській косі він облікований: 23-27.02.1999 р. - 6, 8.01.2000 - 5, 4.02.2000 р. - 1, 18.12.2000 р. - 150, 1.01.2001 р. - 60, 21.01.2001 р. - 40, 21.12.2003 р. - 50, 31.01.2004 р. - 8, 26.12.2004 р. - 11, 24.01.2005 р. - 65, 20.02.2005 р. - 1, 1.12.2005 р. - 36, 9.01.2006 р. - 40, 13.01.2006 р. - 11 особин. Птахи годувались та відпочивали на м'ялководдях та голих піщаних косах. В ранішні години спостерігались кормові перельоти частини кроншпепів на прилеглі солонці до оз. Черніно і Черепашине.

Зазвичай кулики спостерігаються в теплі та "середні" за кліматичними показниками зими. При значному похолоданні вони відлітають. Серед куликів лише кульон великий, побережник чорногрудий та сизка морська зимують регулярно. Ймовірно, це стосується і слукви, але її складно обліковувати.

Головні місця концентрації зимуючих куликів знаходяться на Покровській косі та Кінбурнській стрілці. Покровська коса розділяє Ягорлицьку затоку та Чорне море, а на півдні закінчується в районі о. Круглий та Довгий. Кінбурнська стрілка - північно-західна частина Кінбурнської коси, знаходиться навпроти м.Очакова. Біотопи: піщано-черепашкові пляжі та мілини, а в Ягорлицькій затоці - ще й мулисті обмілини та прибережні солонуваті озера. На внутрішніх озерах Кінбурнського півострова кулики взимку перебувають рідко.

Література

- Ардамацкая Т.Б. Зимующие кулики Черноморского заповедника // Бюлл. МОИП. Отд. Биол., 1983. - Т.88. - Вып.1. - С. 64-66.
Жмуд М.Е. Кулики в зимний период в Украинской части дельты Дуная и на сопредельных территориях // Бранта: Сборник научных трудов Азово-

- Черноморской орнитологической станции. - 2000.- Вып.3. - С. 27-38.
- Кістяківський О.Б. Фауна України. - Т.5. Птахи. - К.: Вид-во АН УРСР, 1957. - Вып. 4. - 423 с.
- Костин Ю.В. Птицы Крыма. - М.: Наука, 1983. - 241 с.
- Русев И.Т., Жмуд М.Е., Корзюков А.И., Гержик И.П., Павлов А.В., Потапов О.В. Зимовки птиц в Северо-Западном Причерноморье (20.12.1995-10.02.1996 гг.) // Экосистемы дикой природы: охрана, природопользование, мониторинг. - Одесса, 1996.- Вып.3.- С.1-42.
- Федоренко А.П., Назаренко Л.Ф. Нові дані про зимівлю птахів на північно-західному побережжі Чорного моря // Наземні хребетні України (екологія, поширення, історія фауни). - Київ: Наукова думка, 1965. - С.64-68.

УДК 598.842 (477.9)

НОВЫЕ СВЕДЕНИЯ О РЕДКИХ ВИДАХ (ПОДВИДАХ) ПТИЦ НА ПОЛУОСТРОВЕ ТАРХАНКУТ (АР КРЫМ)

В.М. Попенко¹, О. А. Форманюк², У. Баухингер³, Л.Трост³

1. Азово-Черноморская орнитологическая станция, Мелитополь (Украина)
2. Тилигульский региональный ландшафтный парк
3. Мюнхенский университет (Германия)

New data on rare species (subspecies) of birds on Tarkhankut Peninsula (Crimea Republic). V.M.Popenko¹, O.A.Formanyuk², U.Bauchinger³, L.Trost³. - 1. Azov-Black Sea Ornithological Station, Melitopol (Ukraine); 2. Regional Landscape Park "Tiligul's'ky". 3. - Munich University (Germany).

Last revision of fauna of the Crimean passerines (Kinda, et al., 2003) included 137 species. Our investigation proved the presence of 2 species (*Phylloscopus trochiloides* (ssp. *viridanus*) and *Phylloscopus nitidus*), known only by several specimen. New species for Crimean and Ukrainian fauna (*Sylvia mystacea*) is registered. It is established the presence and approximate quantitative relation of three subspecies of Willow Warbler (*Phylloscopus trochilus acredula*, *Ph. trochilus yakutensis*, *Ph. trochilus trochilus*) in the Crimea.